

ระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาดีเด่น : กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลพิบูลมั่งสาหาร  
วิภาคย์วิทยาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3  
The Outstanding Quality Assurance System in Educational Institutions  
: a Case Study of Anuban Phibunmangsan Vipakvittayakon School  
in Ubonratchathani Primary Educational Service Area Office 3

สิริกัลยา บุญทนแสนทวีสุข<sup>1</sup> ผศ.ดร.เจริญวิญญู สมพงษ์ธรรม<sup>2</sup> และ ดร.ชยานิติ แบริด<sup>3</sup>  
Sirikanlaya Boontonsaenthaweesuk<sup>1</sup>

Asst.Prof.Dr.Charoenwit Sompongtham<sup>2</sup> and Dr.Chayaniti Beady<sup>2</sup>

นักศึกษาศาสาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชธานี<sup>1</sup>

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์หลัก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชธานี<sup>2</sup>

อาจารย์ประจำบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชธานี<sup>3</sup>

Student of Program Education Administration, Graduate School, Ratchathani University<sup>1</sup>

Thesis Advisor, Faculty of Education, Graduate School, Ratchathani University<sup>2</sup>

Professor, Graduate School, Ratchathani University<sup>3</sup>

E mail : krupapwiw@gmail.com

Received July 1, 2022; Revised October 26, 2022; Accepted December 15, 2022

## บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้วยนวัตกรรม GO-ARC และศึกษาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้วยนวัตกรรม GO-ARC ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคือประธานคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้างานประกันคุณภาพสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ และประธานสภานักเรียน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เก็บข้อมูลโดยการสังเกตบริบท การวิเคราะห์เอกสาร การสนทนากลุ่ม และการสัมภาษณ์เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสังเกตบริบท แบบสังเกตเอกสาร แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม และแบบสัมภาษณ์วิเคราะห์ข้อมูลโดยการจำแนกและจัดระบบข้อมูลเพื่อให้เข้าใจถึงความหมายและความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์จากทัศนะของผู้ถูกวิจัย (A Native Category Approach) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้วยนวัตกรรม GO-ARC

1.1 ปัจจัยภายในประเด็นที่สรุปได้ คือ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านสภาพทางกายภาพ ด้านโครงสร้างองค์การ ด้านวัฒนธรรมองค์การ และด้านภาวะผู้นำ

1.2 ปัจจัยภายนอก ประเด็นที่สรุปได้ คือ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง และด้านเทคโนโลยี

2. ผลการศึกษาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้วยนวัตกรรม GO-ARC

2.1 นวัตกรรม GO-ARC เกิดจากความร่วมมือของผู้บริหาร คณะครู ผนวกกับเกณฑ์ของ IQA Award เพื่อตอบสนองกฎเกณฑ์แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาให้สำเร็จ

2.2 นวัตกรรม GO-ARC มีขั้นตอนที่ปฏิบัติสืบทอดกันมาจนกลายมาเป็นวัฒนธรรมองค์การ

2.3 นวัตกรรม GO-ARC ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ 1) กำหนดเป้าหมายชัดเจน (G-Goal) 2) ลงมือปฏิบัติทุกคน (O-Operation) 3) ประเมินผลอย่างต่อเนื่อง (A-Assessment) 4) รุ่งเรืองจนเกิดผลลัพธ์ (R-Result) และ 5) ปรับเป็นวัฒนธรรมองค์การ (C-Corporate Culture)

2.4 ครูผู้สอนต้องมี Best Practice เป็นของตนเองเพื่อตอบสนองนวัตกรรม GO-ARC

คำสำคัญ : ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา, นวัตกรรม

## ABSTRACT

The purposes of this research are to study the factors that promote the quality assurance system in educational institution with the innovation of GO-ARC; and to study the quality assurance system in educational institution with the innovation of GO-ARC. The key information providers are chairman of basic education institutions commission, school director, deputy school director, head of school quality assurance, head of the 8 learning subject groups and student council president by using a specific selection method (Purposive Sampling). Collecting data by observations, analyze documents, focus group discussion and interviews. The research tool used for data collection are the observation form, document analysis form, focus group discussion form and structured interview. Analyzing the data by categorizing and organizing the data in order to understand the meaning and relationship of the phenomenon from the perspective of the researcher (A Native Category Approach). The research findings were :

1. The results of a study the factors that promote the quality assurance system in educational institution with the innovation of GO-ARC.

1.1 The internal factors are personnel, budget, material and equipment, physical condition, organizational structure, organizational culture, and leadership.

1.2 The external factor are social, economic, political, and technological.

2. The results of a study the quality assurance system in educational institution with the innovation of GO-ARC.

2.1 GO-ARC innovation is born from the cooperation of administrators, teachers, combined with IQA Award criteria.

2.2 GO-ARC innovation has a process that has been passed down from generation to generation into corporate culture.

2.3 GO-ARC innovation consists of 5 steps: Goal, Operation, Assessment, Result, and Corporate Culture.

2.4 The teachers must have their own best practices to meet GO-ARC innovations.

**Keywords :** Quality assurance in educational institution, Innovation

## บทนำ

ในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้เข้มแข็งมีประสิทธิภาพและดำเนินการอย่างยั่งยืน ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในสถานศึกษาต้องมีการทำงานที่มุ่งประโยชน์ที่จะเกิดแก่ผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีความตระหนักรู้และเห็นคุณค่าของการทำงานเป็นระบบมีคุณภาพ ผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษามีการกำหนดเป้าหมายและดำเนินกิจกรรม/โครงการที่ใช้ผลการประเมินตนเอง ผลการประเมินคุณภาพจากองค์กรภายนอกหรือผลการวิจัยที่สถานศึกษาจัดทำขึ้น เพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาเองตลอดจนใช้ผลการวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นฐานในการกำหนดเป้าหมายคุณภาพผู้เรียน การติดตามตรวจสอบและปรับปรุงงานเป็นระยะจะช่วยให้งานบรรลุผลได้ดีและมีประสิทธิภาพ ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนก็จะเป็นที่พึงพอใจกับผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรหรือสถานประกอบการที่รับช่วงต่อจากสถานศึกษาด้วยการดำเนินงานที่ทุกคนมีจิตสำนึกและความรับผิดชอบร่วมกันเช่นนี้ ระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาจะเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษาที่แท้จริง และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนเป็นวิถีชีวิตในการทำงานของทุกคน เป็นวัฒนธรรมขององค์กรที่ยึดคุณภาพผู้เรียนฝังแน่นอยู่ในจิตใจตลอดเวลา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544 ,หน้า 2)

นวัตกรรมเป็นสิ่งที่กำลังได้รับความนิยมอย่างสูงในทุกวันนี้ แม้ในสถานศึกษาก็เป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะนำไปสู่การบริหารสถานศึกษาอย่างมีคุณภาพ ซึ่งการเป็นองค์กรนวัตกรรมเป็นกระแสการแข่งขันล่าสุด ใครทำได้สำเร็จก่อน ก็จะอยู่ในแถวหน้าของผู้ประสบความสำเร็จในยุคต่อไป ส่วนองค์กรใดไม่สนใจนวัตกรรมเลย อาจจะต้องค่อย ๆ พัฒนาหรือพัฒนาช้า ดังนั้นทุกองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนจึงควรใส่ใจในความเป็นองค์กรนวัตกรรมอย่างจริงจัง เพื่อให้เกิดความเข้มแข็งทางด้านความได้เปรียบในเชิงการแข่งขันของประเทศ ทั้งด้านการศึกษา และการพัฒนาบุคลากรให้รู้เท่าทันกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกที่เกิดขึ้น

ตลอดจนการค้นหาค้นหาองค์ความรู้ทางเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตเพื่อให้เกิดประโยชน์ และประสิทธิภาพในการทำงาน (ไชย ณ พล อัครศุภเศรษฐ์, 2550, หน้า 47)นวัตกรรมมีความสำคัญต่อการศึกษาหลายประการ ทั้งนี้เนื่องจากในโลกยุคโลกาภิวัตน์มีการเปลี่ยนแปลงในทุกด้านอย่างรวดเร็วโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความก้าวหน้าทั้งด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศ การศึกษาจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงจากระบบการศึกษาที่มีอยู่เดิม เพื่อให้ทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป อีกทั้งเพื่อแก้ไขปัญหาทางด้านศึกษาบางอย่างที่เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพเช่นเดียวกัน การเปลี่ยนแปลงทางด้านการศึกษาก็จำเป็นต้องมีการศึกษาเกี่ยวกับนวัตกรรมการศึกษาที่จะนำมาใช้เพื่อแก้ไขปัญหาทางการศึกษาในบางเรื่อง เช่น ปัญหาที่เกี่ยวข้องกันจำนวนผู้เรียนที่มากขึ้น การพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย การผลิตและพัฒนาสื่อใหม่ๆ ขึ้นมาเพื่อตอบสนองการเรียนรู้ของมนุษย์ให้เพิ่มมากขึ้นด้วยระยะเวลาที่สั้นลง การใช้นวัตกรรมมาประยุกต์ในระบบการบริหารจัดการด้านการศึกษาที่มีส่วนช่วยให้การใช้ทรัพยากรการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (ชัชพล ทรงสุนทรวงศ์, 2559, หน้า 20-23)

จากการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ยังประสบปัญหาสำคัญดังนี้ ด้านการวางแผนเตรียมการปัญหาสำคัญได้แก่ ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการวางแผน ด้านการดำเนินการปฏิบัติตามแผนได้แก่ไม่สามารถดำเนินการได้ตามปฏิทินการปฏิบัติงาน ด้านการกำกับตรวจสอบการปฏิบัติงาน ได้แก่ ขาดระบบและความไม่จริงจังของคณะกรรมการประกันคุณภาพ และด้านการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินการ ได้แก่ ขาดงบประมาณและความร่วมมือจากผู้ปกครองและชุมชน อย่างไรก็ตามโรงเรียนอนุบาลพิบูลมังสาหารวิภาคย์วิทยาการ ซึ่งเป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ก็สามารถพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้วยนวัตกรรม GO-ARC เป็นนวัตกรรมขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ตกผลึกและกลายเป็นวัฒนธรรมขององค์กรจากรุ่นสู่รุ่นที่แทรกซึมไปยังผู้บริหาร ครู และนักเรียน จนได้รับรางวัล IQA AWARD ระดับยอดเยี่ยม (อันดับ 1) ประเภทสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ ภายใต้งานมหกรรมความสามารถทางศิลปหัตถกรรม วิชาการ และเทคโนโลยีของนักเรียน ปีการศึกษา 2561 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561, หน้า 91) นับเป็นสถานศึกษาต้นแบบที่มีระบบและกลไกการบริหารจัดการได้อย่างมีคุณภาพและได้มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพต่อไป

จากสภาพปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 หลายโรงเรียนที่ยังประสบปัญหาอยู่เพื่อให้มีการศึกษาโรงเรียนที่มีผลงานการประกันคุณภาพการศึกษา จึงศึกษาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาดีเด่น : กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลพิบูลมังสาหารวิภาคย์วิทยาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 เพื่อนำข้อมูลมาเป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาไปใช้ในการบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพตามแนวทางการประกันคุณภาพสถานศึกษา ก่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างแท้จริง

## วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้วยนวัตกรรม GO-ARC ของโรงเรียนอนุบาลพิบูลมังสาหารวิภาคย์วิทยาการสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3
2. เพื่อศึกษาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้วยนวัตกรรม GO-ARC ของโรงเรียนอนุบาลพิบูลมังสาหารวิภาคย์วิทยาการสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3

## วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาการวิจัยครั้งนี้ศึกษาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาดีเด่น: กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลพิบูลมังสาหารวิภาคย์วิทยาการสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ได้มีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

### ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาดีเด่น: กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลพิบูลมังสาหารวิภาคย์วิทยาการสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 โดยศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยใช้แนวคิดของเกจกนก เอื้อวงศ์ (2546, หน้า 5) มาเป็นแนวทางในการวิจัย ซึ่งแบ่งกลุ่มปัจจัยออกเป็น 2 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) ปัจจัยภายใน ประกอบด้วย 1.1) ปัจจัยด้านบุคลากร 1.2) ปัจจัยด้านงบประมาณ 1.3) ปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์ 1.4) ปัจจัยด้านสภาพทางกายภาพ 1.5) ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์การ 1.6) ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์การ 1.7) ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ และ 2) ปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย 2.1) ปัจจัยด้านสังคม 2.2) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ 2.3) ปัจจัยด้านการเมือง 2.4) ปัจจัยด้าน

เทคโนโลยี และศึกษาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยใช้แนวคิดจากการปฏิบัติจริงของโรงเรียนอนุบาลพิบูลมั่งสารวิภาควิทยาการ (2561) ด้วยนวัตกรรมGO-ARC ประกอบด้วย 1) กำหนดเป้าหมายให้ชัดเจน (G – Goal) 2) ลงมือปฏิบัติทุกคน (O – Operations) 3) ประเมินผลอย่างต่อเนื่อง (A – Assessment) 4) รุ่งเรืองเกิดผลลัพธ์ (R – Result) 5) ปรับเป็นวัฒนธรรมองค์กร (C – Corporate Culture)

### ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ใช้วิธีการคัดเลือกด้วยวิธีการเลือกตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้างานประกันคุณภาพสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ และประธานสภานักเรียน รวม 13 คนในโรงเรียนอนุบาลพิบูลมั่งสารวิภาควิทยาการสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ซึ่งเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์

### ประเด็นที่ศึกษา

1. ปัจจัยที่ส่งเสริมระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้วยนวัตกรรม GO-ARC ของโรงเรียนอนุบาลพิบูลมั่งสารวิภาควิทยาการสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3
2. ระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้วยนวัตกรรม GO-ARC ของโรงเรียนอนุบาลพิบูลมั่งสารวิภาควิทยาการสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3

### เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสังเกตบริบทเป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสังเกต เป็นการเฝ้าดูสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างมีจุดมุ่งหมายตามที่กำหนดไว้เพื่อพิจารณาหาความสัมพันธ์ของสิ่งที่เกิดขึ้นกับสิ่งอื่น
2. แบบวิเคราะห์เอกสารเป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เช่น แผนปฏิบัติการประจำปี โครงการ หลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรท้องถิ่น หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ หน่วยงานเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเป้าหมายและตัวชี้วัด
3. แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม เป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสนทนากับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในประเด็นปัญหาที่เฉพาะเจาะจง โดยมีผู้ดำเนินการสนทนากลุ่มเป็นผู้คอยจุดประเด็นในการสนทนาเพื่อชักจูงให้กลุ่มเกิดแนวคิดและแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นหรือแนวทางสนทนาอย่างกว้างขวางละเอียดลึกซึ้ง
4. แบบสัมภาษณ์ ในการศึกษครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีการกำหนดคำถามไว้ล่วงหน้า ไม่สามารถดัดแปลงคำถามได้

### การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การจำแนกและจัดระบบข้อมูลเพื่อให้เข้าใจถึงความหมายและความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์จากทัศนะของผู้วิจัย (A Native Category Approach) การวิเคราะห์ข้อมูลในความหมายนี้ จึงเป็นการจัดหมวดหมู่ของข้อมูล หาแบบแผน ความหมายและความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์ภายใต้บริบททางสังคม และวัฒนธรรมที่ศึกษา และทำความเข้าใจกับความหลากหลายและความแตกต่างของข้อมูลที่เก็บรวบรวมมา
2. การหาความสัมพันธ์ของข้อมูล แยกแยะเงื่อนไขเพื่ออธิบายสาเหตุความสัมพันธ์ รวมทั้งเป็นการอธิบายการเกิดขึ้น การดำรงอยู่และการเปลี่ยนแปลงของปรากฏการณ์ที่ศึกษาลักษณะของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

### สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาสามารถสรุปประเด็นได้ดังนี้

#### ปัจจัยภายใน

1. ด้านบุคลากร พบว่า สถานศึกษามีบุคลากรเพียงพอและมีความรู้ความสามารถต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีทัศนคติที่ดีต่อการจัดการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ มีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน และมีความเชื่อมั่นว่าการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้

2. ด้านงบประมาณ พบว่า สถานศึกษาได้รับการจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสมต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยได้รับงบประมาณสนับสนุนจากชุมชนหรือหน่วยงานอื่น ซึ่งมีการจัดสรรงบประมาณสำหรับการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาอย่างพอเพียงภายใต้แผนงานที่กำหนดโดยมุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ นอกจากนี้ยังมีระบบการกำกับติดตาม การใช้งบประมาณเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

3. ด้านวัสดุอุปกรณ์ พบว่า สถานศึกษามีวัสดุอุปกรณ์เหมาะสมและเพียงพอต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวัสดุอุปกรณ์ มีความสอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็น มีการนำวัสดุอุปกรณ์มาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า เหมาะสม และมีการ ดูแลรักษาวัสดุอุปกรณ์อย่างเหมาะสม

4. ด้านสภาพทางกายภาพ พบว่า สถานศึกษามีอาคารสถานที่เพียงพอ บรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในของ สถานศึกษามีความเป็นระเบียบ สะอาด ปลอดภัย และมีแหล่งเรียนรู้ภายในที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

5. ด้านโครงสร้างองค์การ พบว่า โครงสร้างการบริหารงานมีสายงานบังคับบัญชาที่เป็นระบบสันและคล่องตัว มีการ กำหนดบทบาทและอำนาจหน้าที่ของบุคลากรในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาไว้ชัดเจน มีคณะทำงานหรือฝ่าย ที่รับผิดชอบซึ่งสถานศึกษาเอื้ออำนวยให้บุคลากรมีส่วนร่วมคิด ร่วมดำเนินการ ช่วยให้เกิดการประสานงานที่ดีระหว่างบุคลากร

6. ด้านวัฒนธรรมองค์การ พบว่า สถานศึกษามีการกำหนดมาตรฐานในการปฏิบัติงานที่ทุกคนเข้าใจตรงกันและยึดถือเป็น แนวปฏิบัติ บุคลากรในสถานศึกษามีการทำงานเป็นทีม มีการยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น มีความไว้วางใจและให้เกียรติซึ่งกัน และกันเอื้อต่อการพัฒนาและเรียนรู้ร่วมกัน ยอมรับและเห็นคุณค่าของการประเมินเพื่อพัฒนางาน

7. ภาวะผู้นำ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการมองการณ์ไกลและมีแนวคิดในการพัฒนา เป็นผู้ที่มีทัศนคติ ได้รวดเร็ว แม่นยำ ถูกต้อง มีความมุ่งมั่นทุ่มเทในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีทักษะในการวางแผนกำกับ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน ให้การสนับสนุนและเอื้ออำนวยให้บุคลากรปฏิบัติงานพัฒนาคุณภาพการศึกษา สามารถ กระตุ้นจูงใจให้บุคลากรปฏิบัติงานเต็มตามศักยภาพ และทำหน้าที่สร้างความสัมพันธ์กับบุคลากรภายในและภายนอกสถานศึกษา โดยใช้รูปแบบการบริหารที่ให้บุคลากร ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

#### ปัจจัยภายนอก

1. ด้านสังคม พบว่า ชุมชนให้ความสำคัญและเห็นคุณค่าในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จึงเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย ร่วมดำเนินการ ร่วมประเมินผลการ ปฏิบัติงาน และให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมของสถานศึกษา

2. ด้านเศรษฐกิจ พบว่า รัฐสามารถจัดสรรงบประมาณที่เพียงพอสำหรับจัดกิจกรรมได้ตอบสนองความต้องการของ สถานศึกษา และชุมชนมีฐานะทางเศรษฐกิจพร้อมที่จะให้ความร่วมมือจึงสามารถสนับสนุนปัจจัยด้านงบประมาณและด้าน ทรัพยากรทางการศึกษาแก่สถานศึกษา

3. ด้านการเมือง พบว่า พระราชบัญญัติการศึกษาเป็นแรงผลักดันให้สถานศึกษาเร่งการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาโดยมีนโยบายที่ให้สถานศึกษารับการประเมินจากหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานภายนอก หน่วยงานต้นสังกัดมีการ นิเทศให้ความช่วยเหลือในการดำเนินการส่งผลให้มีการพัฒนาบุคลากรและเกิดผลดีต่อการปฏิบัติงานประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา

4. ด้านเทคโนโลยี พบว่า เนื่องจากมีความก้าวหน้าในการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์โดยมีเทคโนโลยีที่ทันสมัยต่าง ๆ เช่น Internet E-Book E-Learning การศึกษาทางไกล จึงมีการส่งเสริมให้ครูผู้สอนใช้เทคนิควิธีการสอนใหม่ ๆ เพื่อการพัฒนาคุณภาพ การเรียนรู้ เพื่อจัดทำสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการในระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามรูปแบบหรือ วิธีการที่หน่วยงานต้นสังกัดกำหนดไว้

ผลการศึกษาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้วยนวัตกรรม GO-ARC ของโรงเรียนอนุบาลพิบูลมั่งสารวิภาคย์ วิทยาการสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 สรุปประเด็นได้ดังนี้

1. นวัตกรรม GO-ARC เกิดจากความร่วมมือของผู้บริหาร คณะครู ผนวกกับเกณฑ์ของ IQA Award เพื่อตอบสนอง กฎเกณฑ์แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาให้สำเร็จ

2. นวัตกรรม GO-ARC มีขั้นตอนการปฏิบัติงานที่เป็นระบบซึ่งส่งต่อกันมาจากรุ่นสู่รุ่นของบุคลากรทางการศึกษาจนกลาย มาเป็นวัฒนธรรมองค์กรเพื่อใช้ขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

3. นวัตกรรม GO-ARC ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ 1) กำหนดเป้าหมายชัดเจน (G-Goal) 2) ลงมือปฏิบัติทุกคน (O-Operation) 3) ประเมินผลอย่างต่อเนื่อง (A-Assessment) 4) รุ่งเรืองเกิดผลลัพธ์ (R-Result) 5) ปรับเป็นวัฒนธรรมองค์กร (C-Corporate Culture)

4. ครูผู้สอนต้องมี Best Practice เป็นของตนเองเพื่อตอบสนองนวัตกรรม GO-ARC ให้ดำเนินได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

## อภิปรายผล

1. จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้วยนวัตกรรม GO-ARC ของโรงเรียนอนุบาลพิบูลมังสาหารวิภาควิทยาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ทำให้เราทราบว่าปัจจัยที่ส่งเสริมระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้วยนวัตกรรม GO-ARC นั้นมีทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่ล้วนส่งเสริมให้ระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามีประสิทธิภาพซึ่งมีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1.1 จากการศึกษาปัจจัยภายในที่ส่งเสริมระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้วยนวัตกรรม GO-ARC ประกอบด้วย 7 ด้าน คือ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านสภาพทางกายภาพ ด้านโครงสร้างองค์การ ด้านวัฒนธรรมองค์การ และด้านภาวะผู้นำ นั้นล้วนส่งผลต่อระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สถานศึกษาจึงต้องมีการคิดหาแนวทางกำกับติดตามและสนับสนุนการทำงานด้วยการประเมินผลภายในให้สำเร็จไปด้วยดีโดยต้องมีการวางแผน การเตรียมการพัฒนาบุคลากร และการกำหนดโครงสร้างของคณะกรรมการประเมินผลที่ประกอบด้วยทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน ผู้ปกครอง และนักเรียน และต้องมีการบริหารจัดการให้เกิดการทำงานแบบมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในทุกขั้นตอน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ บุญเลิศ เย็นคงคา(2549, หน้า 55-56) กล่าวว่าสภาพแวดล้อมภายในองค์กรเป็นสิ่งที่ผู้บริหารสามารถเปลี่ยนแปลงหรือควบคุมได้และยังเป็นตัวกำหนดจุดแข็ง จุดอ่อน ขององค์กรได้ ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในองค์กรประกอบด้วย โครงสร้างองค์กร (Corporate Structure) คือ การจัดระเบียบบทบาทความสัมพันธ์ของพนักงานอย่างเป็นทางการ ซึ่งจะแสดงให้เห็นถึงการติดต่อสื่อสาร อำนาจหน้าที่ การไหลเวียนของงาน วัฒนธรรมองค์กร (Corporate Culture) คือ ความเชื่อ ความคาดหวัง และค่านิยมร่วมกันของพนักงานในองค์กรและจะถูกถ่ายทอดจากพนักงานรุ่นหนึ่งไปอีกรุ่นหนึ่ง วัฒนธรรมเหล่านี้สร้างบรรทัดฐานที่ระบุพฤติกรรมที่ยอมรับได้ของพนักงานตั้งแต่ผู้บริหารระดับสูงสุดตลอดถึงพนักงานระดับล่างสุด ทรัพยากรองค์กร (Corporate Resources) โดยทั่วไปทรัพยากรองค์กรจะถูกยอมรับภายใต้ภาระหน้าที่ขององค์กร และสอดคล้องกับแนวคิดของ เอกชัย บุญยาธิฐาน (2553, หน้า 79-89) ที่ได้เสนอตัวแบบปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน คือ PRIMO-F Analysis รูปแบบนี้เสนอปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน 6 ปัจจัย คือ P (People) หมายถึง ปัจจัยด้านบุคลากร ได้แก่ ผู้ปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ ความรู้ ความสามารถ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร วัฒนธรรมองค์กร จิตสำนึก ทักษะคน ขวัญกำลังใจ R (Resources) หมายถึง ปัจจัยทรัพยากร ได้แก่ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน สถานที่ตั้ง ทำเลขององค์กร ความสำเร็จในอดีต ภาพลักษณ์องค์กร I (Innovation) หมายถึง ปัจจัยด้านนวัตกรรมและความคิด ได้แก่ เทคโนโลยีสารสนเทศ การวิจัยและพัฒนา เครื่องมือเครื่องใช้ M (Marketing) หมายถึง ปัจจัยด้านการตลาด ได้แก่ ช่องทางการจำหน่าย ข้อได้เปรียบทางตลาด O (Operation) หมายถึง ปัจจัยด้านการปฏิบัติการ ได้แก่ สมรรถนะองค์กร กระบวนการทำงาน ระบบบริหารจัดการ ความชัดเจนของขั้นตอนการปฏิบัติงาน F (Finance) หมายถึง ปัจจัยด้านการเงิน ได้แก่ ฐานะการเงิน การหมุนเวียนเงินสด 4P Analysis รูปแบบนี้เสนอปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน 4 ปัจจัย P (People) หมายถึง ปัจจัยด้านบุคลากร ได้แก่ ผู้ปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ ความรู้ ความสามารถภาวะผู้นำของผู้บริหาร วัฒนธรรมองค์กร จิตสำนึก ทักษะคน ขวัญกำลังใจ P (Properties) หมายถึง ทรัพย์สิน ได้แก่ อาคาร เครื่องจักร สิ่งอำนวยความสะดวก P (Processes) หมายถึง กระบวนการต่าง ๆ ได้แก่ ภาวะผู้นำ กระบวนการทางการเงิน P (Products) หมายถึง ผลิตภัณฑ์กับการบริการ ได้แก่ ลูกค้า การขายผลิตภัณฑ์ การตลาด Seven-S Framework of McKinsey รูปแบบนี้เสนอปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน 7 ปัจจัย คือ กลยุทธ์ (Strategy) หมายถึง แผนที่กำหนดขึ้นเพื่อสร้างหรือคงไว้ซึ่งความได้เปรียบในการแข่งขันหรือหาช่องทางอย่างอื่น โครงสร้าง (Structure) หมายถึง วิธีการหรือแนวทางที่องค์กรถูกจัดสร้างขึ้น ระบบ (System) หมายถึง กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติผลงานประจำวันทีบุคลากรในองค์กรต้องดำเนินการให้ลุล่วง ค่านิยมร่วม (Shared Value) หมายถึง วัฒนธรรมองค์กรหรือทัศนคติหรือความรู้สึกนึกคิดของบุคลากรที่ไปในทิศทางเดียวกันรูปแบบ (Style) หมายถึง รูปแบบของควมมีภาวะผู้นำที่ผู้บริหารนำมาใช้บุคลากร (Staff) หมายถึง พนักงานหรือลูกจ้างที่รวมถึงความสามารถหรือสมรรถนะของพวกเขาด้วยทักษะ (Skill) หมายถึง ความรู้ความชำนาญของพนักงานหรือลูกจ้างที่มีต่องานที่ต้องทำให้ลุล่วงตามเป้าหมาย MMPF รูปแบบนี้เสนอปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน 4 ปัจจัย คือ M (Marketing) หมายถึง ปัจจัยด้านการตลาด ได้แก่ ความเป็นผู้นำด้านการตลาด ชื่อเสียง เครื่องหมายการค้า M (Management) หมายถึง การบริหารจัดการ ได้แก่ ผู้บริหารมีความมุ่งมั่น ความสามารถของบุคลากร การฝึกอบรมที่มีประสิทธิภาพ มีระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ P (Production) หมายถึง การผลิตหรือการบริการ ได้แก่ แผนการผลิตที่ดีผู้ส่งมอบที่มีประสิทธิภาพ F (Finance) หมายถึง การเงิน ฐานะการเงิน

## การหมุนเวียนเงินสด

1.2 ปัจจัยภายนอกที่ส่งเสริมระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้วยนวัตกรรม GO-ARC ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง และด้านเทคโนโลยี ซึ่งปฏิเสธไม่ได้ว่าปัจจุบันสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ล้วนมีส่วนเกี่ยวข้องและส่งผลกระทบต่อระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาทั้งทางบวกและทางลบ และปัจจุบันเทคโนโลยีได้พัฒนาเรื่อย ๆ และเทคโนโลยีเหล่านี้ก็ถูกนำมาใช้ร่วมกับระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อให้ได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์อันจะเป็นการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดของ สุวัฒน์ศิรินิรันดร์ และภานา สายชู (2553, หน้า 41-47) ที่กล่าวว่า สภาพแวดล้อมภายนอกทั่วไปจะมีความสัมพันธ์กับองค์กรโดยตรงเป็นปัจจัยต่าง ๆ ที่ไม่มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับการดำเนินการขององค์กรแต่สามารถมีอิทธิพลหรือผลกระทบทางอ้อมต่อองค์กร เช่น เศรษฐกิจ สังคม การเมือง เทคโนโลยี ปัจจัยทางการเมือง มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับนโยบายการเกิดขึ้นและการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยนี้มีส่วนที่จะส่งผลกระทบต่อองค์กรได้ทั้งทางบวกและทางลบขึ้นอยู่กับผลกระทบเป็นโอกาสหรืออุปสรรคต่อองค์กร ปัจจัยทางเศรษฐกิจ สภาพเศรษฐกิจของประเทศมีส่วนสำคัญต่อการดำเนินงานทางธุรกิจขององค์กรอย่างสูง เป็นปัจจัยที่สามารถส่งผลกระทบต่อองค์กรได้ทั้งที่เป็นโอกาสหรืออุปสรรคที่องค์กรต้องเฝ้าติดตามความเคลื่อนไหวอยู่เสมอ ปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรมเป็นปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับชีวิตประจำวันเพื่อที่จะมีความพร้อมต่อการปรับเปลี่ยนไป ปัจจัยทางเทคโนโลยีมีความสำคัญต่อการประกอบธุรกิจในปัจจัยการนำเทคโนโลยีและสารสนเทศมาพัฒนาสินค้าและบริการเดิมให้มีศักยภาพในการแข่งขันมากขึ้น เทคโนโลยีจึงเป็นหัวใจของการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์และยังมีส่วนสำคัญต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการให้สูงขึ้นและสอดคล้องกับแนวคิดของ ไพชนต์ ศรีม่วง (2555, หน้า 66) ที่ได้กล่าวถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมภายนอกประกอบด้วย ด้านสังคมและวัฒนธรรม (Social and Cultural) หมายถึง โครงสร้างประชากร การเคลื่อนย้าย อาชีพ การศึกษาการอนามัย ค่านิยม ความเชื่อ วัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี ตลอดจนความรู้ ทักษะ พฤติกรรมของประชาชนและชุมชนท้องถิ่น ในเขตบริการของสถานศึกษา ด้านเทคโนโลยี (Technology) หมายถึง ระบบสารสนเทศและเทคโนโลยีทางการบริหารการศึกษาที่เกิดขึ้น ซึ่งเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา ด้านเศรษฐกิจ (Economics) หมายถึง โครงสร้างทางรายได้ การกระจายรายได้ หรือรายได้จากการประกอบอาชีพของประชาชนในท้องถิ่น ด้านการเมืองและกฎหมาย (Political and Legal) หมายถึง นโยบาย ยุทธศาสตร์ กฎหมาย ระเบียบข้อบังคับของรัฐบาล กระทรวง หน่วยงานต้นสังกัด และการปกครองของท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา

2. จากการศึกษากระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้วยนวัตกรรม GO-ARC ของโรงเรียนอนุบาลพิบูลมังสาหารวิภาควิทยาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ซึ่งมีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล คือ นวัตกรรม GO-ARC เกิดจากร่วมมือของผู้บริหารและครู ผนวกกับเกณฑ์ของ IQA Award ซึ่งเป็นขั้นตอนการปฏิบัติที่ไม่ต้องใช้ทฤษฎีที่ไม่ยุ่งยาก สามารถปฏิบัติได้จริง และเกิดผลจริง โดยเป็นขั้นตอนการปฏิบัติที่สืบเนื่องกันมานาน ปัจจัยความสำเร็จในการปฏิบัติอันดีเลิศ คือ ทุกภาคส่วนได้ร่วมด้วยช่วยกันในการนำไปใช้ตั้งแต่ระดับโรงเรียน ครู และนักเรียน โดยมีชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษา เป็นผู้ตรวจสอบการทำงาน ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ 1) กำหนดเป้าหมายชัดเจน (G-Goal) 2) ลงมือปฏิบัติทุกคน (O-Operation) 3) ประเมินผลอย่างต่อเนื่อง (A-Assessment) 4) รุ่งเรืองเกิดผลลัพธ์ (R-Result) และ 5) ปรับเป็นวัฒนธรรมองค์กร (C-Corporate Culture) ซึ่งขั้นตอนการปฏิบัตินี้ล้วนส่งผลกระทบต่อระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิภาวรรณ เลขวัฒนะ (2550, หน้า 79) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้วยวิธีการเทียบเคียงสมรรถนะ ผลการศึกษาพบว่ารูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้วยวิธีการเทียบเคียงสมรรถนะมีลักษณะเป็นแผนภูมิโครงสร้างกระบวนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ โครงสร้างหลักและโครงสร้างเสริม โดยโครงสร้างหลักเป็นขั้นตอนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) สร้างเป้าหมายร่วมกัน 2) เตรียมการเทียบเคียง 3) ดำเนินการเทียบเคียง 4) ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการทำงาน 5) ทบทวนและตรวจสอบการทำงานและ 6) ประเมินภายในและจัดทำรายงานการประเมินตนเอง ในแต่ละขั้นใช้การดำเนินการตามวงจรคุณภาพ PDCA ส่วนโครงการเสริมเป็นส่วนสนับสนุนให้การดำเนินงานของโครงสร้างหลักเป็นไปได้อย่างราบรื่น ครบวงจร ประกอบด้วย 2 ฝ่าย คือ 1) ฝ่ายสนับสนุนประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา คณะทำงาน ชุมชนและหน่วยงานต้นสังกัด 2) ฝ่ายติดตามและประเมินคุณภาพ ประกอบด้วย กลุ่มติดตามคุณภาพ และกลุ่มประเมินคุณภาพและสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไมตรี บุญทศ (2554, หน้า 56) ที่ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการบริหารเพื่อการประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อคุณภาพโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารเพื่อการประกันคุณภาพภายในมีองค์ประกอบดังนี้ 1) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 2) เงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ 3) กลไกการดำเนินงานของรูปแบบ 4) สรุปสาระสำคัญของรูปแบบ เรียกว่า PDR Model มาจากสาระสำคัญ 3 ขั้นตอน ขั้นตอนที่ 1 ขั้น P หมายถึง เตรียม คือ 1)

เตรียมการประชุม 2) เตรียมตัวแต่งตั้ง 3) เตรียมใจกำหนดเป้าหมาย ขั้นตอนที่ 2 ขั้น D หมายถึง ดำเนินการ คือ 1) หลักการ 2) หลักเกณฑ์ 3) หลักฐาน ซึ่งต้องใช้ในการดำเนินงานตามวงจร PDCA ทั้ง 4 ตอน คือ P (วางแผน) D (ปฏิบัติตามแผน) C (ตรวจสอบ) A (ปรับปรุง) ขั้นตอนที่ 3 ขั้น R หมายถึง รายงาน คือ 1) รวบรวมข้อมูล 2) ร้อยรัดสังเคราะห์ข้อมูลให้ทันกำหนด 3) เขียนรายงานให้ถูกต้องเรียบร้อย

## ข้อเสนอแนะ

### 1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

#### 1.1 ข้อเสนอแนะสำหรับเขตพื้นที่การศึกษา

1) เขตพื้นที่การศึกษาควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษาที่จะทำการประเมินเพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการกำหนดวิธีการประเมิน แผน และเครื่องมือการประเมินให้มีความชัดเจนและเหมาะสมครอบคลุมเพื่อจะได้ข้อมูลสารสนเทศสำหรับการให้คำแนะนำช่วยเหลือสถานศึกษาในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษา

2) เขตพื้นที่การศึกษาควรมีนโยบายสนับสนุนส่งเสริมและสร้างกลไกให้สถานศึกษานำผลการประเมินคุณภาพการศึกษาไปใช้เพื่อให้เกิดการพัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติงานอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ตามปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษานั้น ๆ ตลอดจนให้มีการรายงานผลการประเมินและการพัฒนาต่อสาธารณชน

3) เขตพื้นที่การศึกษาควรประยุกต์ขั้นตอนของนวัตกรรม GO-ARC มาใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในสถานศึกษาอื่นเพื่อให้ทราบข้อมูลสารสนเทศที่ครอบคลุมจากระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษานั้น ๆ

4) หน่วยงานที่รับผิดชอบในการผลิตและพัฒนาครู ควรกำหนดหลักสูตรเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยใช้หลักการของนวัตกรรม GO-ARC เพื่อผลิตและพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจที่จะดำเนินการทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการเรียนการสอนและส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการโดยภาพรวมของโรงเรียนอย่างถูกต้องครบถ้วน พร้อมทั้งให้ครูตระหนักว่าการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นภารกิจจำเป็นที่ครูทุกคนต้องดำเนินการ

#### 1.2 ข้อเสนอแนะสำหรับสถานศึกษา

1) สถานศึกษาควรออกแบบการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้เหมาะสมกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ทั้งนี้ควรคำนึงถึงการดำเนินการให้เป็นงานปกติของสถานศึกษาเพื่อลดความยุ่งยากซ้ำซ้อนโดยจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาที่มีการบูรณาการแผนการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาหรือกิจกรรมการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรโดยการสร้างความตระหนักและให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา กำหนดให้มีแผนพัฒนาบุคลากรเพื่อเป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่องทั่วถึง และสนับสนุนส่งเสริมให้มีระบบหรือกลไกการเรียนรู้ของบุคลากรเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน

2) วัฒนธรรมองค์กรเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและส่งผลต่อความสำเร็จของการดำเนินการเป็นอย่างมาก ผู้บริหารสถานศึกษาควรเสริมสร้างให้บุคลากรในสถานศึกษามีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีวัฒนธรรมองค์กรที่มุ่งสู่คุณภาพโดยส่งเสริมตัวแบบของการเป็นครูที่ดีที่มีแบบแผนการปฏิบัติงานที่มีมาตรฐานให้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ ออกแบบการบริหารให้บุคลากรมีการทำงานเป็นทีม มีโอกาสได้ร่วมคิด ร่วมเรียนรู้ ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ร่วมประเมินและปรับปรุงพัฒนาการทำงานอย่างต่อเนื่อง

3) การประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาเป็นไปเพื่อการพัฒนาสถานศึกษาซึ่งขั้นตอนของนวัตกรรม GO-ARC เป็นระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่ควรสร้างความตระหนักให้บุคลากรเห็นความสำคัญและควรกำหนดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ชัดเจน ทั้งในส่วนของการประเมินตนเองของสถานศึกษาและการประเมินจากหน่วยงานต้นสังกัด

4) การมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายส่งผลสำเร็จต่อการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้วยนวัตกรรม GO-ARC ผู้บริหารควรสนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วมในการดำเนินการต่าง ๆ ของบุคลากร และการนำบุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการจำเป็นต้องมีการเตรียมความพร้อมที่เหมาะสมทั้งในด้านทัศนคติต่อการทำงานและทักษะการทำงาน เช่น มีการกระตุ้นจิตใจ นิเทศการสอน และมีการฝึกอบรมเฉพาะเรื่อง ได้แก่ ทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะการวางแผนการตัดสินใจ รวมทั้งควรมีการออกแบบการทำงานที่สนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วมในการดำเนินการในทุกด้าน



5) รูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขึ้นอยู่กับสถานการณ์ที่แวดล้อม ดังนั้นผู้บริหารควรประเมินตนเองและวิเคราะห์สถานการณ์ของสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่ส่งเสริมต่อระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อการดำเนินการขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

## 2. ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาและพัฒนาแบบการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่มีความสอดคล้องกับการปฏิบัติงานโดยปกติของสถานศึกษาให้มากที่สุด และให้ความสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษา

2.2 ควรศึกษาและพัฒนากระบวนการประเมินภายในสถานศึกษาโดยหน่วยงานต้นสังกัดเพื่อให้คำแนะนำช่วยเหลือส่งเสริมการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จ

2.3 ควรศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมต่อการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพิ่มเติมเพื่อนำมาใช้เป็นหลักในการออกแบบพัฒนาแบบการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษารูปแบบอื่น

2.4 ควรศึกษาเพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมคุณภาพในบริบทของสังคมและวัฒนธรรมในการทำงานของสถานศึกษาเพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ยั่งยืน

## บรรณานุกรม

ซัชพล ทรงสุนทรวงศ์. (2559). **นวัตกรรมบริการ : กลยุทธ์ที่สร้างความได้เปรียบ**

**ทางการแข่งขันขององค์กรธุรกิจบริการ.** หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการจัดการมหาวิทยาลัยศิลปากร.

ไชย ณ พล อัครศุภเศรษฐ์. (2550). **การสร้างสรรค่นวัตกรรม.** กรุงเทพฯ : Pluspress.

บุญเลิศ เย็นคงคง. (2549). **การจัดการเชิงกลยุทธ์.** กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

ไมตรี บุญทศ. (2554). **การพัฒนาแบบการบริหารเพื่อการประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อคุณภาพโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.**

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). **ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง ผลการคัดเลือกสถานศึกษาเพื่อรับรางวัล IQA AWARD ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ประจำปี 2561.** กลุ่มส่งเสริมและพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สำนักทดสอบทางการศึกษา.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544). **การประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา : กรณีศึกษานิวซีแลนด์.** กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.

สุวัฒน์ ศิริรินทร์ และ ภาวนา สายชู. (2553). **MBA handbook : คู่มือสำหรับนักบริหารและนักศึกษาปริญญาโท.** กรุงเทพฯ : ซี แอนด์ เอ็น.